

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/13/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113200649
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3113200649.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Marty Trnavskej v spore žalobkýň: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianky SR, bytom C., D. XXX/XXX, zastúpenej splnomocneným zástupcom E. B., bytom C., D. XXX/XXX a 2/ F. A., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianky SR, bytom G. - H. XXX, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o., so sídlom Nitra, Štefánikova 7, IČO: 36 868 876, proti žalovaným: 1/ I. J., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom I. K. L., M. D. XX/XXX, 2/ E. N., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi SR, bytom G. - H. XXX, 3/ G. A., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi SR, bytom G. - H. XXX, 4/ O. K., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi ČR, bytom O., K. I. XXX/X, P. Q., zastúpenému splnomocneným zástupcom Q. G., bytom C., N. XXXX/XX, 5/ Q. G., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi SR, bytom C., N. XXXX/XX, 6/ Q. G., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom G. - H. XXX, 7/ D. R. M., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom G. - H., F. H. XXX, 8a/ I. S., nar. XX.XX.XXXX. a 8b/ T. S., nar. XX.XX.XXXX, obaja štátni občania SR, bytom C., H. K. XXXX/X, 9/ Obec Melčice - Lieskové, so sídlom Melčice - Lieskové 119, IČO 00 311 766, 10/ G. U., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom G. - H. XXX, 11/ V. G., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom K. G. K. L., G. S., XXXX/X, 12/ G. U., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianke SR, bytom G. - H. XXX, 13/ Q. U., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi SR, bytom G. - H. XXX, 14/ V. U., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi SR, bytom G. - H. XXX, zomrel dňa XX.XX.XXXX, právnymi nástupcami po ktorom sú žalobkyne 1/ a 2/ a žalovaní 11/, 12/, 7/, 13/, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, o odvolaní žalovanej 1/ I. J. proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 25. augusta 2023, č.k. 11C/11/2013-278 v spojení s opravným uznesením zo dňa 14. decembra 2023, č.k. 11C/11/2013-291, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie v spojitosti s opravným uznesením v napadnutej časti – vo výroku I. o trovách konania vo vzťahu žalobkýň 1/, 2/ a žalovanej 1/ m e n í tak, že stranám nárok na náhradu trov konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie n e p r i z n á v a .

N e p r i z n á v a vo vzťahu žalobkýň 1/, 2/ a žalovanej 1/ stranám ani nárok na náhradu trov konania vzniknutých v odvolacom konaní.

odôvodnenie:

1. Napadnutým, v záhlaví identifikovaným uznesením súd prvej inštancie výrokom I. žalobkyniam 1/ a 2/ voči žalovanej 1/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a výrokom II. žalovaným 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8a/, 8b/, 9/, 10/, 11/, 12/, 13/ a 14/ nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam 1/ a 2/ nepriznal.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyne 1/, 2/ sa podaným návrhom domáhali, aby súd určil, že nehnuteľnosti, pozemok parcela registra „C“, evidovaný na katastrálnej mape parcelné číslo 783/5 o výmere 840 m² - záhrady zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, pozemok parcela registra „C“ evidovaný na katastrálnej mape parcelné číslo 1520/2 o výmere 123 m² - zastavané plochy a nádvoría

zapísaný na liste vlastníctva číslo XXXX, oba vedené N. U. C. pre katastrálne územie G. a pozemok parcela registra „C“ evidovaný na katastrálnej mape parcelné číslo 783/2 o výmere 210 m² - záhrady, t.č. nezapísaný na liste vlastníctva pre katastrálne územie G., patria do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2 a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2. Súd prvej inštancie o tejto žalobe rozhodol rozsudkom pod č.k. 11C/11/2013-149 zo dňa 28.05.2015 tak, že výrokom I. určil, že nehnuteľnosti - pozemok parcela registra „C“, evidovaný na katastrálnej mape parc. č. 783/5 - záhrady - o výmere 840 m², zapísaný na LV č. XXXX, pre k.ú. G., a parc. č. 783/2 - záhrady - o výmere 210 m², t.č. list vlastníctva pre katastrálne územie nezaložený, patria do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2 a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2. Výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom III. rozhodol, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Právoplatnosť uvedeného rozhodnutia nastala dňa 24.11.2016 a to potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6Co/826/2015-199 zo dňa 31.08.2016. Následne súd prvej inštancie uznesením pod sp. zn. 11C/11/2013-213- zo dňa 02.04.2020 priznal žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33,33 %. V dôsledku odvolacej intervencie žalovaných 2/, 3/, 6/, 7/, 10/, 12/ a 13/ rade, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zo dňa 02.04.2020, č.k. 11C/11/2013-213, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania medzi stranami sporu vzniknutými pred súdom prvej inštancie a opravné uznesenie zo dňa 07.05.2021, č.k. 11C/11/2013-241 v napadnutej časti – vo výrokoch I. a II. vzťahujúcim sa k uzneseniu o trovách prvoinštančného konania zrušil a v tomto rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/61/2021-261 zo dňa 30.09.2021). V priebehu konania súd prvej inštancie z uznesenia Okresného súdu Trenčín č.k. 12D/889/2016-39 zo dňa 17.01.2017 (pripojeného na čl. 229 a nasl.) po žalovanom 14/ V. U., narodenom XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX zistil, že dedičmi po tomto poručiťelovi sú žalobkyne 1/ a 2/ a žalovaní 11/, 12/, 7/ a 13/, z ktorého dôvodu súd prvej inštancie nerozhodoval uznesením o ďalšom pokračovaní v konaní s jeho právnymi nástupcami, nakoľko už účastníkmi v konaní sú.

3. Súd prvej inštancie vychádzajúc z odôvodnenia jeho rozhodnutia, so zreteľom na zásadu úspechu v spore v otázke náhrady trov konania za aplikácie ust. § 255 ods.1 a 262 ods.1 CSP s poukazom na to, že žalobkyne 1/ a 2/ boli plne úspešné v časti svojich nárokov vzťahujúcich sa k žalovanej 1/ (keďže nehnuteľnosť - pozemok parcela registra „C“, evidovaný na katastrálnej mape parc. č. 783/5 - záhrady - o výmere 840 m², zapísaný na LV č. XXXX, pre k. ú. G. podľa rozsudku patrí do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a v časti parc. č. 783/2 - záhrady - o výmere 210 m², t.č. list vlastníctva pre katastrálne územie nezaložený, patrí do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a len v ostatnej časti – nevzťahujúcej sa k žalovanej 1/ bola žaloba zamietnutá - úspech žalobkyní 1/ a 2/ tak predstavoval 100 %) rozhodol výrokom I. tak, že žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/ priznal v rozsahu 100 %. V zostávajúcej časti ich nároku o určenie, že parc. č. 1520/2 - zastavané plochy a nádvorie - o výmere 123 m², zapísaná na LV č. XXXX pre k. ú. G., patrí do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica, neboli žalobkyne 1/ a 2/ úspešné, v tejto časti bola ich žaloba zamietnutá a keďže v tejto časti sa žaloba vzťahovala k žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8a/, 8b/, 9/, 10/, 11/, 12/, 13/ a 14/, prináležalo by týmto žalovaným voči žalobkyniam 1/a 2/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže však z obsahu spisu vyplynulo, že im žiadne trovy konania nevznikli, súd im ich náhradu nepriznal (výrok II.). V časti nároku o určenie, že parc. č. 783/2 - záhrady - o výmere 210 m², t.č. list vlastníctva pre katastrálne územie nezaložený, patrí do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica, boli žalobkyne 1/ a 2/ úspešné, ale nárok na náhradu trov konania im nepriznal súd dôvodiac tým, že išlo o nezaložený list vlastníctva.

4. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I., o náhrade trov konania v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadla žalovaná 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu, navrhujúc odvolaciemu súdu jeho zmenu tak, že žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/ nebude priznaný. Tvrdí, že na jej strane existujú dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce takéto rozhodnutie spočívajúce v tom, že je dôchodkyňa, poberá starobný dôchodok v sume 430,- eur mesačne, z ktorého si platí nájomné a úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu vo výške cca 170,- eur mesačne. Navyše má zdravotné problémy, lieči sa na vysoký krvný tlak, čaká ju operácia a úhrada poplatky za lieky. Nakoľko je osoba vyššieho veku, pribúdajú jej ďalšie zdravotné problémy,

kvôli ktorým je nútená si zakupovať aj ďalšie lieky. Podľa jej názoru je nespravodlivé, aby žalobkyniam 1/ a 2/ platila náhradu trov konania z dôvodu jej sociálnej situácie, nakoľko žije sama, dôchodok jej sotva vystačí na úhradu liekov a stravy. Nevie si predstaviť, ako by vôbec vyžila, keby bola povinná platiť žalobkyniam 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu, ako určil súd prvej inštancie.

5. Žalobkyňa 2/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedla, že s navrhovaným rozhodnutím o trovách konania vo vzťahu k nej nesúhlasí, keďže ide o spor, ktorý bol vedený niekoľko rokov, žalovaná 1/ bola v konaní kvalifikovane zastúpená a ani raz nevyjadrila ochotu ani vôľu vec riešiť dohodou, so žalobou nesúhlasila, dokonca na pojednávaní dňa 15.01.2015 výslovne uviedla, že sa nechce dohodnúť a súdne rozhodnutie potrebuje, aby si mohla vymáhať nároky voči predávajúcej. Žalobkyňa 2/ nevidí dôvod, prečo by mala z vlastných prostriedkov financovať potrebu žalovanej 1/, ktorá bola kvalifikovane právne zastúpená a nárok žalobkyň 1/ a 2/ nikdy neuznala ani neučinila kroky, ktoré by viedli k urýchleniu konania, prípadne k mimosúdnej vyrovnaniu. Podľa názoru žalobkyne 2/ by bolo krajne nespravodlivé, aby žalobkyne 1/ a 2/ znášali vlastné trovy v plnom rozsahu. Záverom uviedla, že prípadné využitie moderačného práva (§257 CSP) nemôže byť automaticky akceptovateľné, predstavovalo by to nedôvodný zásah do práv procesne úspešnej strany konania.

6. Žalovaná 1/ vo svojej písomnej replike na vyjadrenie žalobkyne 2/ prostredníctvom svojho PZ uviedla, že keď bola na súde a tento vo veci rozhodol tak, že pozemok patrí k domu, lebo ho stále využívali, bola presvedčená o tom, že vec je uzavretá. Čakala na výpis z katastra nehnuteľností, v ktorom by nefigurovala už ako výlučný vlastník predmetnej nehnuteľnosti, ale to sa nestalo, dokonca osobne bola aj na katastri s rozhodnutím súdu, že daný pozemok jej už nepatrí, ale ani to jej nepomohlo. Z dôvodu, že nebola vlastníčkou, nechcela platiť za pozemky na úradoch, ktoré sa jej však pre neplatenie vyhrážali exekúciou. Po nejakej dobe kontaktovala p. U. a navrhla jej, aby si dali napísať doklad o tom, že o pozemok nemá záujem a uvedenú skutočnosť im potvrdí svojim podpisom. Tvrdila, že p. U. sa vyjadrila, že je to na súde a musí prebehnúť dedičské konanie. Uviedla, že v súvislosti s pozemkom nikdy nerobila problém, žeby tam sadila, alebo iným spôsobom im poškodzovala úrodu či pozemok. Ako už uviedla, ešte za pozemok musí každoročne platiť daň. Žalobkyňa 2/ ju nikdy neoslovila, povedala len to, že má platiť a ony jej to neskôr uhradia. Dokonca na súde jedna pani povedala, že sa o nej vyjadrovali, že keď by tam prišla, tak by ju zabila motykou. Na záver dodala, že jej nemá z čoho platiť a nikdy takéto problémy nemala ani sa nerozumie takýmto veciam. Žiadala, aby došlo k ukončeniu sporu.

7. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v znení neskorších predpisov.

8. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti.

9. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

10. V posudzovanej veci bolo konanie začaté ešte za účinnosti predchádzajúceho procesného kódexu (OSP), o trovách konania bolo rozhodnuté a odvolania boli podané už za účasti terajšieho procesného kódexu (CSP).

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie v dotknutej časti vydané podľa § 359 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 CSP aj náležitosti podľa § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

12. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti - vo výroku I., ktorým bolo

rozhodnuté o nároku žalobkýň 1/ a 2/ na náhradu trov konania voči žalovanej 1/, je potrebné za použitia § 388 CSP zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie ani zrušenie. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (a contrario), keďže v danej veci nebolo potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Uznesenie súdu prvej inštancie v jeho zostávajúcej - časti (výrok II.) o nároku žalovaných 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8a/, 8b/, 9/, 10/, 11/, 12/, 13/ a 14/ na náhradu trov konania voči žalobkyniam 1/ a 2/ nepreskúmaval, keďže táto suspenzívnym účinkom odvolania dotknutá nebola.

13. V posudzovanej veci súd prvej inštancie napadnutým, v poradí druhým rozhodnutím o náhrade trov prvoinštančného konania (prvé rozhodnutie – uznesenie Okresného súdu Trenčín č.k. 11C/11/2013-213 v spojení s opravným uznesením č.k. 11C/11/2013-241 bolo v napadnutej časti - vo výroku I. a II. vzťahujúcim sa k uzneseniu o trovách prvoinštančného konania zrušené a v tomto rozsahu vrátené súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie - uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/61/2021-261 zo dňa 30.09.2021 odôvodnené tým, že prvé uznesenie súdu prvej inštancie a opravné uznesenie naň nadväzujúce vo výrokovej časti o nároku žalobkýň 1/ a 2/ na náhradu trov konania voči všetkým žalovaným z hľadiska obsahovej stránky nespĺňalo všetky zákonom požadované náležitosti podľa § 220 ods.1 CSP), rozhodol v predmetnej veci odvolaním napadnutým výrokom I. tak, že žalobkyniam 1/ a 2/ ako plne úspešným vo vzťahu k nároku týkajúceho sa žalovanej 1/ (o určenie, že parc. č. 783/5 - záhrady - o výmere 840 m², zapísaná na LV č. XXXX, pre k. ú. G., patrí do dedičstva po nebohom O. U., zomrelom XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica a do dedičstva po nebohej F. U., zomrelej XX.XX.XXXX v podiele 1/2-ica), týmto priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/ v rozsahu 100 %.

14. Odvolateľka (žalovaná 1/) rozhodnutie považuje za nespravodlivé a dôvodiac sociálnym aspektom a okolnosťami sporu, dožaduje sa aplikácie ust. § 257 CSP.

15. Keďže vyššie uvedená požiadavka žalovanej 1/ na aplikáciu § 257 CSP bola až súčasťou podaného odvolania, a súd prvej inštancie vo svetle tohto ustanovenia sa otázkou náhrady trov konania nezaoberal (napriek tomu, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je súd povinný zaoberať sa tiež existenciou okolností využítie takéhoto postupu indikujúcich a to bez ohľadu na to, či to strany sporu požadujú), za účelom vytvorenia priestoru všetkým dotknutým subjektom, odvolací súd vyzval žalobkyne 1/ a 2/ prostredníctvom ich PZ, aby sa k novej aplikácii tohto ustanovenia v určenej lehote písomne vyjadrili.

16. Žalobkyňa 2/ využila priestor na vyjadrenie sa k novej aplikácii ust. § 257 CSP uvádzajúc, že s touto nesúhlasí dôvodiac tým, že konanie trvalo niekoľko rokov a žalovaná 1/ ani raz neprejavila záujem o ukončenie sporu. Podľa jej názoru nie je spravodlivé, aby žalobkyne 1/ a 2/ znášali vlastné trovy v plnom rozsahu. Žalobkyňa 1/ právo vyjadriť sa nevyužila.

17. Odvolací súd následne podrobil odvolaciemu prieskumu argumentáciu žalovanej 1/ smerujúcu voči napadnutej časti - výroku I., ktorým súd prvej inštancie žalobkyniam 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/ v rozsahu 100%, prostredníctvom ktorej sa táto domáha aplikácie ust. § 257 CSP poukazom na okolnosti sporu a pomery na strane žalovanej 1/.

18. Rozhodovanie o náhrade trov konania tvorí integrálnu súčasť súdneho konania.

19. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

20. Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia sa v sporovom konaní, o ktoré ide tiež nepochybne v posudzovanej veci, povinnosť nahradiť trovy konania primárne spravuje zásadou úspechu v konaní čo znamená, že strana, ktorá v spore uspela, má v princípe právo na to, aby sa jej nahradili trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona. Prelomenie uvedených zásad je možné len za splnenia zákonných predpokladov uvedených v ust. § 257 CSP.

21. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

23. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy teda v prípadoch, keď sú síce naplnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom, alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť takéhoto prípadu môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u strany povinnej, či je možnosť plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný, alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

24. Judikatúra však tiež konštatuje, že uvedené ustanovenie nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek, bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (príkladom vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2MCdo/17/2009), nejde o predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť.

25. Pri posudzovaní možnosti aplikácie ust. § 257 CSP nemožno tiež v konečnom dôsledku opomenúť, že náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. To je prejavom tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu, alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde a tiež sankčnú funkciu.

26. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, žalobkyne 1/, 2/ sa podaným návrhom domáhali určenia vlastníctva v prospech ich právnych predchodcov celkovo k trom parcelám, pričom vo vzťahu k tej, ktorá sa týkala žalovanej 1/, boli v celom rozsahu úspešné, ktorý záver v priebehu odvolacieho konania ani nebol nikým spochybnený. Niet teda sporu o tom, že žalobkyniam 1/ a 2/ by takto v princípe so zreteľom na zásadu úspechu, ktorou je ovládané rozhodovanie o trovách sporového konania, prináležal plný nárok na náhradu trov konania voči neúspešnej žalovanej 1/ (§ 255 ods. 1 CSP), ktorým spôsobom tiež súd prvej inštancie výrokom I. rozhodol.

27. Nespokojnosť žalovanej 1/ s takýmto rozhodnutím má pôvod v tom, že toto vzhláda vo vzťahu k sebe nespravodlivé, a to vzhľadom jednak na nepriaznivý sociálny aspekt na jej strane spočívajúci v tom, že je starobná dôchodkyňa, pričom jediným zdrojom jej príjmu je nie vysoký starobný dôchodok (430,- eur mesačne), ktorý jej len s ťažkosťami postačuje na úhradu jej nevyhnutných životných nákladov (170,- eur náklady spojené s bývaním + náklady na lieky), navyiac žije sama, má zdravotné problémy (vysoký krvný tlak), čaká ju podľa jej tvrdenia operácia, vzhľadom k veku jej pribúdajú ďalšie zdravotné problémy, a jednak vzhľadom na okolnosti veci, keď vlastníctvo predchodcov žalobkýň nespochybovala, chcela vec usporiadať, avšak rovnako ako žalobkyne potrebovala autoritatívne rozhodnutie súdu za účelom uplatnenia jej následných nárokov voči tomu, kto jej pozemok odpredal, čo znemožňovalo usporiadania sporu dohodou, čo muselo byť protistrane známe. V týchto skutočnostiach vidí dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré žiada pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania vo svoj prospech výnimočne prihliadnúť.

28. Preskúmaním rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej 1/ je vo svetle ust. § 257 CSP so zreteľom na existujúce okolnosti hodné osobitného zreteľa opodstatnené vyhovieť.

29. Dôvodom hodným osobitného zreteľa opodstatňujúcim takýto postup je o.i. aj zistenie, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej osobnej, sociálnej, alebo majetkovej situácii, že náhrada trov úspešnej protistrane by ju ohrozila existenčne, teda na zabezpečení jej základných životných potrieb. V okolnostiach danej veci takéto zistenia na strane žalovanej 1/ nepochybne prítomné sú, keďže zistenia v tomto smere svedčia v prospech záveru o nepriaznivom sociálnom aspekte na jej strane. V konkrétosti žalovaná 1/, t.č. vo veku 67 rokov, je starobnou dôchodkyňou, ktorej jediným príjmom je starobný dôchodok, vychádzajúc z pripojeného rozhodnutia Sociálnej poisťovne o výplate starobného dôchodku vyplácaný jej v sume 437,10 eur. Z dokladu SIPO II. zároveň vyplývajú jej mesačné výdavky na bývanie (na elektrinu, nájomné za byt a fond opráv) v celkovej sume 161,80 eur, na znášanie ktorých je žalovaná 1/ sama, keďže s nikým v spoločnej domácnosti nežije. Vezmúc do úvahy už len k veku pridružené ochorenia (napr. hypertenzia), ktorými trpí, je zrejmé, že má tiež náklady na lieky. I keď v konaní neboli predložené dôkazy na jej tvrdenia o operačnom zákroku, ktorému sa má podrobiť, či iných ochoreniach a s nimi súvisiacich liekoch je zrejmé, že aj za prítomných zistení, na zostávajúce nevyhnutné potreby (ošatenie, strava, hygiena a pod.) jej zostáva len minimum finančných prostriedkov a náhrada trov konania žalobkyniam 1/ a 2/ by žalovanej 1/ výrazne sťažilo, ak nie priamo znemožnilo znášanie nákladov na jej elementárne životné potreby, pričom nemožno opomenúť, že je tu tiež na jej strane povinnosť znášať vlastné trovy konania. Na strane druhej žalobkyne neprodukujú také skutočnosti (tiež nepreukazujú) v neprospech žalovanej 1/ požadovanej aplikácie § 257 CSP o nepriaznivom sociálnom aspekte na ich strane, ktorý by ich prípadne bol spôsobilý ohroziť na ich základných potrebách v situácii, ak by trovy, ktoré im v konaní vznikli v dôsledku uplatnenia moderačného práva súdu, mali znášať samé.

30. Samozrejme výnimočnosť dôvodov opodstatňujúcich aplikáciu § 257 CSP nie je možné vyhodnocovať výlučne z hľadiska pomerov strán, ale tiež v kumulácii s okolnosťami, ktoré viedli stranu žalobcov k uplatneniu práva na súde so súčasným ich postojom (tiež žalovanej 1/) v konaní.

31. Nárok žalobkýň 1/ a 2/ mal pôvod v právnom záujme na určení vlastníckeho práva ich právnych predchodcov o.i. aj k nehnuteľnosti zapísanej vo vlastníctve žalovanej 1/, pričom úspech žalobkýň 1/ a 2/ v spore je potrebné odvodzovať od skutočností, ktoré medzi účastníkmi neboli vôbec sporné, a to, že právni predchodcovia žalobkýň fakticky držali a užívali pôvodnú parcelu č. 783/2 (v súčasnosti parc. č. 783/2 a č. 783/5) nepretržite po dobu najmenej 10 rokov, v ktorej oprávnenej držbe neboli nikým rušení. Žalovaná 1/ v priebehu konania nijakým spôsobom nenamietala takto založený užívací stav, od ktorého žalobkyne odvodzovali uplatnené právo, poukazovala však na to, že v čase, keď parcelu od predávajúcej kúpovala, o ňom vedomosť nemala, ani na to nebola upozornená, teda tento stav nespôsobila. Z vyjadrenia žalovanej 1/ v štádiu konania o veci samej vyplýva, že ona sama mala a má záujem na vysporiadaní dotknutej nehnuteľnosti a pokiaľ proti žalobe prvotne namietala, bolo to z dôvodu, že žiadna zo žalobkýň ju pred podaním žaloby nekontaktovala, v nadväznosti na čo tiež žiadala súd, aby v prípade ak žalobe vyhovie, vzhľadom k týmto okolnostiam uplatnil pri rozhodovaní o trovách konania na jej prospech moderačné právo (s čím sa však súd prvej inštancie nevysporiadal). Je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý už v priebehu sporu neuzatvorila dohodu, nespočíval v jej snahe predĺžovať spor, nešlo ani o žiadnu obštrukciu, ale bola tu zjavná potreba na jej strane dosiahnuť autoritatívne rozhodnutie súdu, ako predpoklad na to, aby si mohla uplatniť následne svoje nároky voči predávajúcej. Zo spisu tiež vyplýva, že žalobkyne už viedli v minulosti spor o vlastníctvo k identickej nehnuteľnosti, avšak žalovaná 1/ o ňom napriek tomu, že je evidovaná ako vlastníčka ani nevedela (neoznačili ju za subjekt na strane žalovanej, čo bolo aj dôvodom neúspechu ich prvotnej žaloby). Rozhodnutie vo veci samej tak bolo síce formálne vydané v neprospech žalovanej 1/, ale pre potreby praktického života prospešné tak pre žalobkyne, ako aj pre žalovanú 1/, pretože usporiadalo pomery, čomu sa žalovaná 1/ aktívne ani nebránila.

32. Odvolací súd tak s prihliadnutím na postoj dotknutých subjektov, okolnosti predchádzajúce žalobe, ako zároveň so zreteľom aj na nepriaznivý sociálny aspekt na strane žalovanej 1/ dospel k záveru, že súladné s princípom spravodlivosti bude, ak si každá z týchto strán bude trovy, ktoré jej v konaní vznikli, znášať sama.

33. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o nároku na náhradu trov konania žalobkýň 1/ a 2/ voči žalovanej 1/ (výrok I.) za použitia § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho zrušenie, a nebolo tiež spôsobilé ani k potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu.

34. Odvolací súd v konečnom dôsledku rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania, a to podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP v spojitosti s ust. § 257 CSP tak, že stranám nepriznal nárok ani na náhradu trov odvolacieho konania, i keď odvolaniu žalovanej 1/ bolo v plnom rozsahu vyhovené, keď okolnosti veci uvedené v predchádzajúcej časti rozhodnutia identicky v tomto prípade zase na prospech žalobkýň indikujú k takémuto rozhodnutiu, keď mal za spravodlivé, aby aj trovy odvolacieho konania si znášala každá zo strán samostatne.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh § 428 CSP).